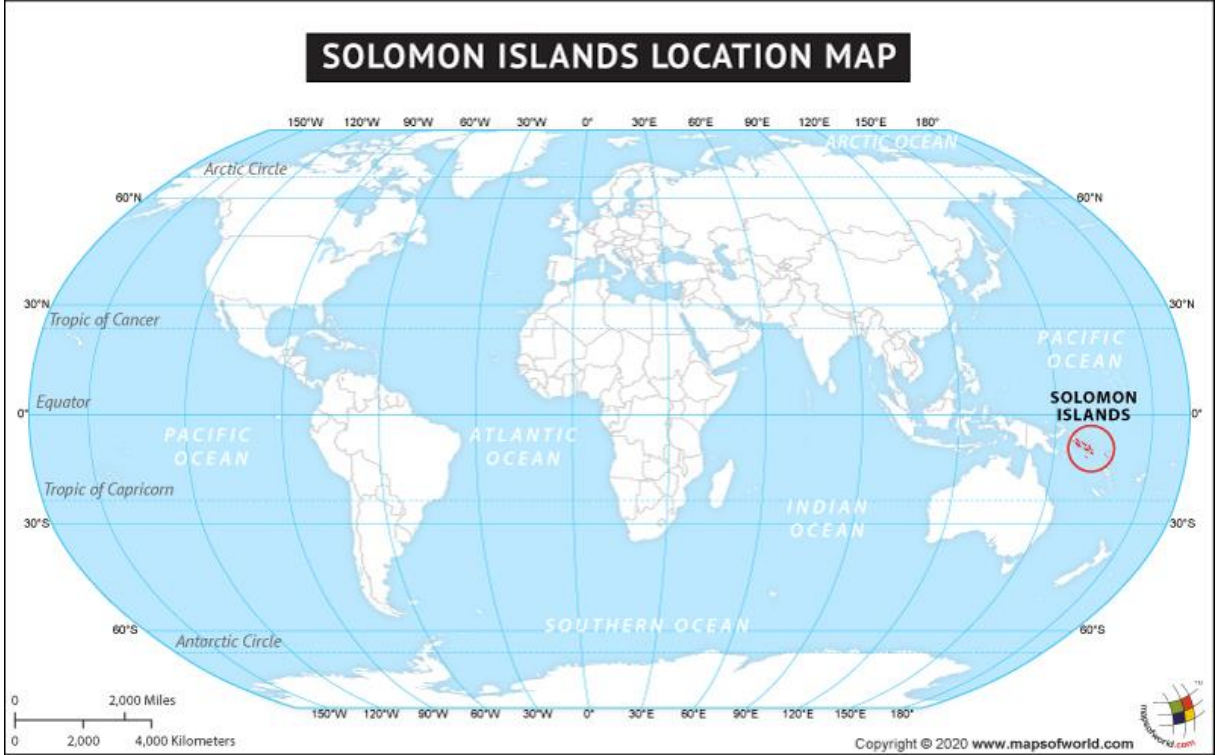

Solomon Adaları “Yeni-Önleyici Soğuk Savaş”ın Neresinde?

Dr. Cengiz Topel MERMER

Solomon Adaları, Avustralya'nın yaklaşık 2.000 km kuzeydoğusunda, yaklaşık 722.400 nüfuslu, adalar topluluğundan oluşan küçük bir ülke. Toplam karasal alanı 28,400 km² olan eski İngiliz sömürgesi Solomon Adaları, altı büyük ada ve 900 kadar ufak adacıktan müteşekkil. Başkent Honiara, ülkenin en büyük adası Guadalcanal'da konuşlanmış durumda. Ülke dünyada II. Dünya Savaşı'nda ABD müttefikleri ile Japonlar arasında yaşanan şiddetli çatışmalardan dolayı ve özellikle Guadalcanal Savaşı nedeniyle biliniyor. Solomon Adaları'nın en kalabalık adası olan Malatia ülkenin merkezî yönetimi ile genelde ters düşen bir geçmişe sahip. Solomon Adaları halkının büyük çoğunluğu Hristiyan ve ülke İngiliz Milletler Topluluğu içinde yer alıyor. Doğal kaynaklar bakımından pek de zengin olmayan ülkenin halkı fakir, ekonomisi sorunlu ve dış desteğe muhtaç.

Güneydoğu Asya'dan Avustralya hattına uzanan kara coğrafyasına yakınlığı ve Pasifik Okyanusu'nun ortalarında yer alan coğrafi konumu ülkeye jeopolitik değer katıyor. Ülkeyi

kontrolü altında tutmayı başaran küresel aktör, Pasifik coğrafyasını kontrol etme noktasında rakiplerine karşı avantaj kazanıyor. Solomon Adaları'nın II. Dünya Savaşı'nda Japon işgaline uğraması ve ABD ile müttefiklerinin ülkeyi Japonlardan geri almak için ciddi savaflara girmesi bu stratejik değerlendirmeden kaynaklanıyor. Bu kapsamda Avustralya ve yeni Zelanda için bu coğrafyanın kontrol altında tutulması hayati önem taşıyor. Bu stratejik değerlendirme istikametinde Güney Pasifik Bölgesi'ni arka bahçesi olarak gören Avustralya, bölge üzerindeki belirleyici rolünü sarsacak yerel muhalif yapılara müsaade etmemiş ve Batı dünyası da Avustralya'nın bu rolünü benimsemiş. Ordusu olmayan ve polisin her türlü güvenlik hizmetinden sorumlu olduğu Solomon Adaları'nda dış güvenliği Avustralya fiilen üstlenmiş ve 2021 yılına böyle gelinmiş.

İngiltere Krallığı, bölgedeki çoğu ada yönetimlerini Avustralya'ya bağlamış ve dolaylı olarak yönetmeyi tercih etmişken, Solomon Adaları'nı bizzat kendi yönetmiş ve 1978'de bağımsızlığını vermiş. Ülke İngilizlerden bağımsızlık kazandığı 1978'den bu yana etnik çatışmalar ve iç çekişmeler nedeniyle çalkantılı bir siyasi süreç yaşamış. Avustralya bu coğrafyadaki başat rolünü kaybetmemek için ülke siyasetine yön vermeye çalışmış ve iç karışıklıklarda müdahil olmuş. Bu istikamette 2003'ten sonra yaşanan iç çatışmalarda Avustralya, Güney Pasifik ülkeleri ile birlikte müdahale ederek, ülkede düzenin sağlanmasına katkı vermiştir. Avustralya'nın hegemonik yaklaşımı ve iç siyasete müdahaleleri zamanla Avustralya karşıtı hisleri artırmış ve muhalif bir cephe oluşmasına da zemin sağlamış.

Avustralya karşıtlığı bölgede sadece Solomon Adaları'na özgü bir durum değil. Batı'nın sömürgeci mirası Pasifik adalarında tazeliğini koruyor ve Batı karşıtı bir damar bölge halklarında mevcudiyetini koruyor. Avustralya'nın belirleyici rolü ve ülke siyasetini kendi çıkarları doğrultusunda yönlendirmesi bu coğrafyadaki diğer ada ülkelerinin iç dengelerinde de rahatsızlık yaratıyor. Bölge ülkelerinin sömürge geçmişindeki acı hatıraları da Avustralya'nın müdahaleleri sonrasında canlanarak bu rahatsızlığı artırıyor. Bu tür rahatsızlıklar, dışa vuracak zemin bulamadığı için dünya kamuoyunda yakın geçmişe kadar pek fark edilmedi.

Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC)'nin yükselişi ve küresel hedef silsilesini genişleterek dünya coğrafyasına yayılması sonrasında bu durum değişmeye başladı. **ÇHC uzak bölgelere ekonomik olarak ulaştıktan sonra stratejik yatırımlar da yapmaya başlayınca eski sömürgelerdeki örtülü sorunların üzerindeki toz tabakaları kalkmaya başladı.** ÇHC'nin pragmatik bir stratejiyle, ülke içi siyasete karışmadan, zayıf ülkelere ekonomik yatırımlarla nüfuz etmesi küçük ülkelerde siyasi hareketlenmelere yol açtı. Bu tür ülkelerdeki Batı karşıtı hareketler, yasanacak dış destek bulduktan sonra, Batı karşıtlığını sergileme konusunda cesaretlenmeye başladı. Batı, değişen dengeleri fark ettiğinde ayağının altındaki zeminin kaymaya başladığını anladı.

Benzeri bir durum son yıllarda Solomon Adaları'nda yaşandı. Geçmişte Avustralya'nın müdahaleleriyle zaman zaman iktidardan indirilmiş olan duayen siyasetçi Manasseh Sogavare, 2019'da iktidara geldiğinde, Tayvan'ı resmî olarak tanımaktan vazgeçtiklerini ve ÇHC ile ikili ilişkileri geliştireceklerini açıkladı. Başbakan Sogavare devamında ÇHC ile 825 milyon dolarlık bir proje ile eski bir altın madeninin tekrar açılması ve 12.000 kişilik bir stadyumun inşa edilmesi konusunda anlaşma imzaladı.¹ Başbakan Sogavare'nin bu adımları sonrasında ülkede istikrar bozulmaya başladı. ABD senatosunda Solomon adaları'nın ABD para sisteminden çıkarılmasına yönelik tartışmalar gündeme geldi. Bu tartışmalar sonrasında ABD, Solomon Adaları hükûmetini dışlayarak, Batı yanlısı Malatia Adası yönetimine 25 milyon dolarlık maddi yardım yaptı.²

ABD ve ÇHC rekabetinin artmasına paralel olarak, ÇHC ile Avustralya arasındaki gerilim 2020'den itibaren artış gösterdi. ABD'nin QUAD (ABD, Avustralya, Japonya ve Hindistan arasındaki dördümlü güvenlik ve iş birliği yapılanması) mekanizmasını canlandırması sonrasında Avustralya ile ÇHC arasında ipler gerildi ve karşılıklı restleşmeler yaşandı. Avustralya'nın,

1 Hamish Mcdonald, "US-China rivalry playing out violently in the Solomons" AsiaTimes, 02 Aralık 2021, erişim 02 Aralık 2021 23:23

2 Hamish Mcdonald, ae

Kuşak Yol İnisyatifi kapsamında, Viktoria Eyaleti yönetiminin 2018’de ÇHC’ye verdiği liman kullanma kolaylıklarını, Nisan 2021’de iptal etmesi sonrasında ÇHC de Avustralya’dan yaptığı ihracatı azalttı. Avustralya, Çinli öğrencilere sağladığı öğrenim kolaylıklarını kaldırırken, savunma bütçesi ile silahlanma faaliyetlerini artırdı. Ekim 2021’de ilan edilen AUKUS (Australia, UK and US- Avustralya, İngiltere ve ABD) anlaşması sonrasında ÇHC ve Avustralya arasındaki söylem gerginliği zirveye çıktı. Bu gelişmeler yaşanırken Solomon Adaları, iki ülke (ve Batı) arasında rekabet alanına dönüşmeye başladı.

AUKUS anlaşmasının neden olduğu gerginliğin devamında Solomon Adaları, Kasım 2021’de, birden bire dünya gündemine girdi. Solomon Adaları’nın dünya gündeminde yer alması, 24 Kasım 2021’de, yönetim karşıtı gösterilerin şiddete dönüşerek, ülkeyi kaosa sürüklemesi sonrasında gerçekleşti. Göstericiler sokağa çıkma yasağı ilan edilmesine rağmen başkent Honoria’daki Çin Mahallesi ve Çinlilere ait işyerlerini tahrip edip, kamu binalarına saldırırken bir polis karakolunu ateşe verdiler. Bu gelişmeler dünya kamuoyunda pek çok soru işaretine neden olurken, ülkeyi kaosa sürükleyen gelişmelerin üzerindeki sis perdesi zamanla kalkmaya başladı.

Avustralya hükûmeti 25 Kasım 2021’de, Solomon Adaları’na güvenlik personeli gönderme kararını açıkladı.³ ÇHC gayri resmî yayın organları bu saldırılardan Tayvan, Avustralya ve ABD’yi sorumlu tutarak;⁴ Başbakan Sogavare yönetiminin Tayvan yerine ÇHC’yi resmî olarak tanıması sonrasında ABD’nin hedefi hâline geldiğini, ABD’nin merkezî yönetimini dışlayarak, Malatia Adası yönetimine doğrudan ekonomik yardım yapmaya başladığını ve ÇHC’nin bu ülkede zemin kazanmasını engellemeye çalıştığını iddia ettiler. Tayvan bayrağı asılı olan bir işletmenin Çin mahallesindeki saldırılarda hiçbir zarar görmemesi, Çin medyası tarafından, söz konusu iddialara dayanak olarak sunuldu.⁵ ÇHC kaynakları, Avustralya hükûmetinin adaya hemen güvenlik gücü göndermesinin de ÇHC’nin, ülkedeki vatandaşlarının güvenliğini sağlamak için harekete geçmesini engellemek kapsamında hayata geçirildiğini savundu.⁶

ÇHC iddialarına cevaben Avustralya Başbakanı Scott Morrison; 2017 yılında imzalanan Karşılıklı Güvenlik Anlaşması gereğince Solomon Adaları yönetiminin Avustralya’dan yardım istediğini ve bu isteğin Papua Yeni Gine ve Fiji gibi bölge ülkelerine de yapıldığını açıkladı. Ülke muhalefetinin istifa kampanyasına direnen Solomon Adaları Başbakan Sogavare; ABD ve

³ Tess Newton Cain, “Australia troops quell Chinatown riots in Solomon Islands”, Asia Times, 26 Kasım 2021, erişim 28 Kasım 2021 00:29

⁴ “Solomon Islands: China mouthpiece blames Australia for ‘fomenting riots’”, Asia Pacific Report 29 Kasım 2021, erişim 29 Kasım 2021 22:30

⁵ Fan Lingzhi ve Shan Jie, “Cash and cult: Behind the latest riots of the Solomon Islands”, Global Times, 28 Kasım 2021, erişim 28 Kasım 2021 22:31

⁶ “Australia has fomented riots in Solomon Island”, Global Times, 27 Kasım, 2021, erişim 28 Kasım 2021 01:25

Tayvan'ın bu karışıklığın mimarı olduğunu iddia etti.⁷ ABD medyasında konuya yönelik olarak yapılan yorumlarda; ABD'nin ihmalinden dolayı ÇHC'nin bu ülkede zemin kazanmaya başladığı, ÇHC'nin Sogavare ve partisine rüşvet vererek kontrol altına aldığı ve burada askerî üs kurmaya hazırlandığı, ABD'nin sadece Malatia Adası'nı ekonomik olarak desteklemek ile bu ülkede zemin kazanamayacağı, bir an önce Solomon Adaları'nda diplomatik misyon açarak ülke gündemini belirlemesi ve askerî üs anlaşması yapması gerektiği şeklinde değerlendirmeler yapıldı.⁸ ABD düşünce kuruluşları da bu stratejik ada ülkesini kontrol altına alacak bir ÇHC'nin Avustralya'nın Kuzey Pasifik ile bağıını keserek Pasifik coğrafyasında büyük avantaj kazanacağına yönelik uyarılarda bulundu.⁹

Şiddet olayları bitince Solomon Adaları polisi yaklaşık 100 saldırganı tutukladı.¹⁰ Avustralya önderliğindeki Güney Pasifik ülkeleri (Yeni Zelanda, Papua Yeni Gine ve Fiji) ülkeye polis gücü göndererek kamu düzeninin sağlanmasına katkı verdi.¹¹ Bu kapsamda ülkeye giden Avustralya polisinin bir kısmı ülkede kaldı ve geri çekilmedi. Solomon Adaları yönetimi tarafından yapılan açıklamalarda; göstericilerinin çoğunun (ABD ve Tayvan'ın desteklediği) Malatia Adası'ndan geldiğinin ortaya çıktığı ifade edildi.¹² Kamu düzeni sağlanıp ülke normalleşmeye başlayınca muhalefet, hükûmeti devirmek için güven oylaması mekanizmasını harekete geçirse de Başbakan Sogavare hükûmeti ayakta kalmayı başardı.¹³

Bu gelişmeler sonrasında ülke ÇHC ve Batı ülkelerinin temsilcilerinin ziyaret akınına sahne oldu. Bu dönemde 22 Ocak 2022'de yanardağ patlamasının yaşandığı Tonga Adası da ÇHC ve batı ülkelerinin yardım yarışına girdiği bir alana dönüştü.¹⁴ Bu arada ÇHC, Sogavare hükûmetine destek olmak ve polisi eğitmek amacıyla küçük çaplı bir eğitici grubunu ülkeye gönderdi. Bu polis eğitim grubu Avustralyalı polislerle birlikte ülkede kalmaya devam etti. Müteakiben ABD Dışişleri Bakanı Blinken, Şubat 2022'de Avustralya'da yapılan QUAD Dışişleri bakanları toplantısına katıldıktan sonra bazı Pasifik adalarını ziyaret ederek; ABD'nin Solomon Adaları da dahil olmak üzere, bazı Pasifik adalarında diplomatik misyon açacağını ve ekonomik yardım yapacağını açıkladı. Bu açıklama sonrası Solomon Adaları ile ilgili gelişmeler dünya kamuoyunda bir müddet yer almadı.

7 Tess Newton Cain,ae

8 Grant Newsham, "US misses golden opportunity in the Solomon Islands", Asia Times, 27 Kasım 2021, erişim 28 Kasım 2021 00 44

9 Grant Newsham, ae

10 "Solomon Islands riots: 100 arrested as police chief warns 'nobody above law'", Asia Pasific Report , 28 Kasım 2021 erişim 29 Kasım 2021 22:35

11 "Pacific regional response to Solomons post-riots crisis takes shape", Asia Pasific Report, 01 Aralık 2021

12 "New Zealand forces deployed to Solomon Islands in wake of riots", Asia Pasific Report, 01 Aralık 2021

13" Solomons PM condemned during confidence debate, but survives", Asia Pasific Report, 06 Aralık 2021, erişim 06 Aralık 2021 22:55

14 Michael Field," Australia and New Zealand compete with China for Tongan influence", Asia Pasific Report, 24 Ocak 2022

Solomon Adaları yönetiminin ÇHC ile imzalamaya hazırlandığı güvenlik anlaşmasının taslak metninin, 24 Mart 2022'de basına sızması sonrasında ülke tekrar dünya gündemini işgal etti. Bu anlaşma ABD ve Avustralya'nın ÇHC'ye yönelik kaygılarını artırırken, ÇHC'nin Güney Pasifik'e askerî olarak inme hedefinin bir adımı olarak görüldü.¹⁵ Basına sızan taslak anlaşmadan; Solomon Adaları yönetiminin, kamu düzeni bozulduğunda ÇHC'den polis, asker ve diğer güvenlik gücü isteyebileceği ve bu güvenlik güçlerinin ülkedeki Çin kökenlilerin mülkiyeti ile ÇHC'nin üstlendiği projelerin korunmasını sağlayacağı, ayrıca ülkedeki Çin misyonu çalışanlarının diplomatik dokunulmazlıklara sahip olacağı öğrenildi.¹⁶ Anlaşmada ÇHC donanmasına ait gemilerin ülke limanlarından faydalanma hakkı elde edeceğine dair maddeler olduğu da öğrenilmesine rağmen, detaylar konusunda yeterli bilgiye ulaşılamadı.¹⁷

Bu gelişmeye yönelik ilk tepkiler Avustralya tarafından geldi. Avustralya İçişleri Bakanı Karen Andrews; konuyu ciddiyle takip ettiklerini, Güney Pasifik Bölgesi'nin arka bahçeleri olduğunu ve bu bölgedeki her türlü gelişmenin kendilerini ilgilendirdiğini ifade etti. Solomon Adaları yönetiminin güvenlik işlerinden sorumlu yetkilileri cevaben; anlaşmanın 18 Mart 2022'den itibaren hazırlandığını, bölge ülkelerinin endişelenmesine gerek olmadığını, ÇHC'ye ülkelerinde askerî üs vermeyeceklerini, yapılacak anlaşmanın Avustralya, Yeni Zelanda ve Papua Yeni Gine ile geçmişte yapılan güvenlik anlaşmaları ile eşdeğer olduğunu açıkladılar.¹⁸

Konuyla ilgili tartışmalar devam ederken taslak anlaşmanın; ÇHC askerî gemilerinin Solomon Adaları'na lojistik destek kapsamında malzeme taşımaya imkânı verdiği de ortaya çıktı. Bunun yanı sıra iki ülkenin sivil havacılık anlaşması imzalayacağı ve aralarındaki ticaretin geliştirilmesi için de çalışmalar yaptığı kamuoyuna yansıdı.¹⁹ Bu gelişmeler Avustralya tarafında; ÇHC'nin Solomon Adaları'nda askerî üs kurmaya hazırlandığı ve kendilerini çevrelemeye çalıştığı şeklinde değerlendirildi.²⁰ ÇHC'nin Solomon Adaları'nda askerî üs kurması durumunda burada konuşlanması muhtemel füzelerin bütün Avustralya'yı vurabileceğine yönelik tartışmalar Avustralya gündemini işgal etti. Bu gelişmeyi ABD'nin Küba Krizine benzeterek; Avustralya'nın Solomon Adaları'nı işgal etmesini isteyenler de oldu. Söz

15 "Australia warns against Solomons-China pact", AFP, 24 Mart 2022, erişim 24 Mart 2022 00:12

16 Joanne Wallis ve Czeslaw Tubilewicz, "Saying China 'bought' a military base in the Solomons is simplistic and shows how little Australia understands power in the Pacific", Asia Pasific Report, 25 Mart 2022

17 Moera Tuilaepa-Taylor, "Leaked draft China-Solomon Islands security pact causes Pacific stir", Asia Pasific Report, 25 Mart 2022

18 "China finalising security deal with Solomon Islands to base warships in the Pacific", The Guardian, 24 Mart 2022, erişim 25 Mart 2022 00:08

19 "Expansionist Plans: China Signs Mou On Security Cooperation with Solomon Islands", Indian Defence News, 29 Mart 2022, erişim 29 Mart 2022 21:01

20 Joanne Wallis ve Czeslaw Tubilewicz, age

konusu anlaşmanın Küba krizi ile kıyaslanması ve işgal ile cevap verilmesine yönelik değerlendirmeler ÇHC tarafının tepkisiyle karşılandı.²¹

Avustralya ile Solomon Adaları arasında 2017 yılında imzalanan “Karşılıklı Güvenlik Anlaşması”nın Mayıs 2022’de bitmesi nedeniyle yeni bir anlaşma yapılmasını riske sokmak istemeyen Avustralya yönetimi,²² Solomon Adaları hükûmetini rencide edecek söylemlerden kaçındı. Avustralya yönetimi dikkatli bir dil kullanarak; Solomon Adaları’nın bağımsız bir ülke olduğunu ve istediği ülkeyle anlaşma yapabileceğini vurgularken, Avustralya’nın bu gelişmeden rahatsız olduğunu eklemeyi de ihmal etmedi. ABD ve İngiltere de benzer bir tutum sergileyerek güvenlik endişelerini açıkladı.

Yeni Zelanda Başbakanı Jacinda Ardern de rahatsızlığını ifade ederken; bu gelişmenin Güney Pasifik Bölgesi’ni soğuk savaşın içine çekebileceğine yönelik endişelerini paylaştı.²³ Mikronezya yönetimi de II. Dünya Savaşı’nda bölgede yaşanan savaşları hatırlatarak; bu tür anlaşmaların bölgeyi soğuk savaşın içine çekeceğini, bölge ülkeleri için asıl tehdidin iklim değişikliği olduğunu ve ada ülkelerinin enerjilerini, yükselecek su seviyesine tedbir almaya harcaması gerektiğini vurguladı.²⁴ Bu gelişmeler yaşanırken ABD, Mart 2022 sonlarında Brüksel’de icra edilen NATO dışişleri bakanları toplantısına, ilk defa Avustralya, Yeni Zelanda ve Japonya dışişleri bakanlarının katılımını sağlarken, ÇHC tehdidini de gündeme aldırdı.²⁵

AUKUS liderleri tarafından 05 ve 06 Nisan 2022 tarihlerinde yapılan açıklamalarda; Avustralya’nın füze üretim programını hızlandırarak, deniz ve hava savaş araçlarını ABD kaynaklı-yeni teknoloji ürünü füzelerle donatacağı, ABD ve İngiltere’nin Avustralya’ya elektronik harp konusu ve hipersonik füze üretiminde yardım edeceği ve ABD füzelerinin Avustralya’da konuşlandırılacağı ifade edildi. Bu gelişmeler ÇHC tarafından; kendilerini çevreleme adımları olarak değerlendirildi.²⁶ Bu gelişmelere paralel olarak ABD ve Avustralya yönetimleri, ÇHC ile yapılmakta olan güvenlik anlaşmasının iptal edilmesi için Solomon Adaları yönetimine yönelik yoğun bir baskı kampanyası başlattılar.²⁷

21 “Hegemonic and colonist mentality behind Australia’s threats to invade Solomon Islands”, Global Times, 28 Mart 2022 , erişim 28 Mart 2022 22:43

22 Nate Fischler, “China, Solomon Islands in South Pacific sea change deal”, Asia Times, 30 Mart 2022, erişim 30 Mart 2022 23:57

23 Nate Fischler, age

24 “Solomon Islands says security pact will not allow China to build military base”, Associated Press, 01 Nisan 2022 ,erişim 01 Nisan 2022 22:51

25 Liu Xuanzun ve Liu Xin, “AUKUS plans hypersonic weapons to confront China as US speeds up NATO, Asian allies’ coordination”, Global Times, 06 Nisan 2022,erişim 06 Nisan 2022 23:23

26 Liu Xuanzun ve Liu Xin, age

27 Rod McGuirk, “Western Pressure Mounts on Solomons to Quash Pact with China” , Associated Press, 13 Nisan 2022, erişim 14 Nisan 2022 00:39

Avustralya hükûmeti; Pasifik bölgesi bakanı ile savunma bakanının yanı sıra istihbarat teşkilatı başkanı ile ulusal güvenlik danışmanını art arda Solomon Adaları'na göndererek, Solomon Adaları yönetimini, anlaşmayı iptal etmek için ikna etmeye çalıştı. Bu faaliyetler ÇHC tarafından dikkatle takip edilirken, eleştirilerine de konu oldu.²⁸ Bu arada ABD dışişleri bakanlığı, telefon diplomasisi ile Avustralya hükûmetinin gayretlerini desteklerken, Solomon Adaları başkenti Honoria'da ABD elçiliği açılması için görüş alışverişinde bulundu.²⁹ Bir ABD heyetinin Solomon Adaları'nı ziyaret edeceğinin açıklandığı 19 Nisan 2022'de, ÇHC dışişleri bakanlığı tarafından yapılan resmî açıklamada; ÇHC ve Solomon Adaları dışişleri bakanlarının anlaşma metnini imzalayarak, resmî onay sürecini başlattığı beyan edildi.³⁰ ÇHC'nin bu açıklaması Avustralya ve ABD yönetimleri tarafından üzüntü ve sitemle karşılandı.³¹

Solomon Adaları'nı ziyaret eden ABD heyeti Başkent Honoria'da elçilik açılması konusunda onay alırken, Solomon Adaları yönetimine ciddi uyarılarda bulundu. Ziyaret sonrasında ABD yönetimi tarafından, 23 Nisan 2022'de yapılan açıklamalarda; adalarda herhangi bir ÇHC askerî tesisi veya üssü inşa edilmesi ya da ABD ile müttefiklerinin çıkarlarını tehdit eden bir gelişme olması durumunda ABD'nin derhal uygun karşı tedbirleri alacağı ifade edildi.³² Bu ziyarette ABD heyetleri muhalefet ile görüşmeler yaparken, kendilerine yakın Malatia Adası'nı ziyaret etmeyi de ihmal etmedi. Bütün vazgeçirme çabalarına rağmen Solomon Adaları yönetimi ÇHC ile yaptığı anlaşmaya bağlı kaldı.³³

ABD'nin üstü kapalı olarak Solomon Adaları yönetimini tehdit ettiği 23 Nisan 2022'de ÇHC elçisi, 2023'te yapılacak Pasifik Oyunlarına ev sahipliği yapacak Solomon Adaları hükûmetine, bu faaliyetlerin icra edilmesi için ÇHC tarafından inşa edilen stadyumu, bir törenle devretti. Bu törende Başbakan Sogavare, ÇHC'nin söz konusu stadyum ve Kovid-19 ile mücadeledeki yardımları için teşekkür ederken, anlaşmanın resmîleştiğini de doğruladı.³⁴ Bu gelişme üzerine Japonya hükûmeti, 25 Nisan 2022'de Solomon Adaları'na bir heyet göndererek, güçlü bir ekonomik yardım paketi sundu.³⁵ ABD ve müttefiklerinin etkileme ve vazgeçirme çabaları ÇHC-Solomon Adaları güvenlik anlaşmasının iptalini sağlayamadı.

28 "Shame on freedom as US and Australia threaten Solomons: Global Times editorial", Global Times, 15 Nisan 2022, erişim 16 Nisan 2022 02:18

29 Rod McGuirk, age

30 Nick Perry, "US officials heading to Solomons over China pact worries", Associated Press, 19 Nisan 2022, erişim 19 Nisan 2022 23:55

31 Kirsty Needham ve Martin Quin Pollard, "US concerned after China says it signs security pact with Solomon Islands", REUTERS, 19 Nisan 2022, erişim 20 Nisan 2022 00:09

32 "U.S. warns Solomon Islands of action over pact with China", Associated Press, 23 Nisan 2022, erişim 23 Nisan 2022 02:01

33 Kelvin Anthony ve Koroi Hawkins, "Sogavare adamant deal with China won't undermine regional security", Asia Pasific Report, 21 Nisan 2022

34 "Deepened ties with China prove Solomon Islands on right side of history: Solomons PM", Global Times, 23 Nisan 2022, erişim 24 Nisan 2022 00:04

35 Andrew Salmon, "Japan wades into China-Solomon Islands pact panic", Asia Times, 25 Nisan 2022, erişim 25 Nisan 2022 21:14

Değerlendirme

Solomon Adaları gelişmelerinin iç siyasetle bağı olduğu gibi küresel rekabetle de yakından ilgisi vardır. Bu küçük ada ülkesindeki iç dinamikler; merkezî yönetim ile adalar arası etnik sorunların yanı sıra ekonomik yetersizliklerden besleniyor. Bunun yanında Avustralya'nın ülke iç siyasetini kendi çıkarları doğrultusunda manipüle etme gayretleri de halkın çoğunluğunda rahatsızlık yaratıyor. Ülkenin son 20 yıllık siyasetinde önemli bir figür olan Başbakan Sogavare, daha önce iktidardan düşürülmeleri ve seçim kayıplarında Avustralya'nın rolü olduğuna inanıyor ve Avustralya'ya soğuk bakıyor. Başbakan Sogavare ülkesindeki Batı ağırlığından da rahatsız. Sogavare bu kapsamda Batı'nın ülke gelişmelerinin manipüle etmesini engellemek için ÇHC'yi denge unsuru yapmayı planlıyor.

Avustralya, Güney Pasifik Bölgesi'ni arka bahçesi olarak görüyor ve bölgedeki ada ülkelerinin iç siyasetine müdahale ederek kendi çıkarlarını korumaktan çekinmiyor. Bu durum küresel ısınma nedeniyle varoluşsal tehdit altına giren ve ekonomik kaynakları sınırlı olan Pasifik ülkelerinde hoş karşılanmıyor. Bu tür müdahaleler, küçük ada ülkelerinin ortak hafıza dağarcığında, Birleşik Krallık ve ardılı Avustralya başta olmak üzere, Batı'nın sömürge döneminde yaşattığı acı hatıraları canlandırıyor. Pasifik ada devletleri, bölgelerinin II. Dünya Savaşı sonrasında, özellikle Batı tarafından nükleer deneme sahası olarak kullanılmasının acılarını da unutmuyor. Bu çerçevede Avustralya'nın hegemonik yaklaşımı ada ülkelerinde Batı karşıtlığına neden oluyor.

ÇHC'nin bu ülkelere ulaşması, muhalif yapıların uzun zamandır içlerine attıkları Batı karşıtı hissiyatın su yüzüne çıkmasına imkân veriyor. ABD ve müttefikleri ile rekabet halinde ilerleyen ÇHC'nin ekonomik gücü de yerel hakları cezbedecek projelerin hayata geçirilmesine zemin sağlıyor. Bu durumu değerlendirmeyi bilen ÇHC yönetici eliti, Batı ile rekabet görünürleştikten sonra stratejik yatırımları da hayata geçirerek askerî hedeflerini gerçekleştirme yolunda adımlar atıyor. Bu tür gelişmelerin neticesinde stratejik konuma sahip bölgeler küresel rekabet sahasına dönüşürken, bedel ödemek zorunda kalıyor.

ÇHC'nin Solomon Adaları'nı stratejik hedef radarına almasının en önemli nedeni bu ülkenin coğrafi konumu. Bu ülkede ÇHC'nin zemin kazanması ABD ve müttefiklerinin kaygılarını haklı çıkaracak bir altyapıya sahip. Bu noktada ABD'li stratejistlerin değerlendirmelerinde belirtilen vurgu önem kazanıyor. ÇHC, Solomon Adaları'na giriş yaparak geleceğe yatırım yapıyor. ÇHC'nin bu ülkede yavaş yavaş zemin kazanırken inşa edeceği tesislerde ve binalarda örtülü olarak kuracağı teknik sistemler ile bu ülkeyi kademeli olarak bir istihbarat temin etme

noktası olarak kullanma ihtimali yüksek. ÇHC bu teknik sistemler vasıtasıyla ABD'nin AUKUS ve QUAD anlaşmalarıyla kazandığı askerî yapıları ve faaliyetleri takip etme imkânına sahip olacaktır.

ÇHC bu adımıyla, son iki yıldır ABD'nin kendisine karşı hayata geçirmeye çalıştığı **Önleyici Soğuk Savaşta** yaşadığı kayıplara karşı Solomon Adaları'nda rövanş almış gözüküyor. ÇHC mevcut konjonktürde burada üs kurmaya çalışmayacaktır. ÇHC öncelikle ülke içi dengeleri de gözeterek, ülke için güvenilir bir ticari ortak ve kalıcı bir yatırımcı olmaya çalışacaktır. ÇHC kalıcı olmayı başarırsa, zamanla kazanımlarını geliştirerek burada askerî üslenme imkânı da kazanabilir. Bunun yanında bu ülkedeki kazanımlarını bölgede yayma şansına kavuşabilir. Bunun gerçekleşmesi durumunda ABD'nin Pasifik coğrafyasındaki kazanımlarına karşı dengeleyici bir kaldıraç kazanır. Ayrıca Avustralya ve Yeni Zelanda'yı kuzeydeki müttefiklerinden kısmen de olsa ayırabilme potansiyeline sahip olur. AUKUS ve QUAD ülkelerini korkulu rüya görmeye ve anlaşmayı iptal ettirmek için büyük bir gayrete sevk eden motivasyon tam olarak budur.